

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 132/17

Møtedato: 30.11.2017

Dato: 03.11.2017

Arkivsaksnr: 2017/2418

Arbeid med handlingsplan for universitetets satsing på samarbeid med Kina.

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 9/17 Universitetets satsing på Kina, <http://www.uib.no/ledelsen/105278/universitetsstyrem%C3%B8te-23-februar-2017>
- Styresak 10/17 Opprettelse av Norwegian China Law Centre <http://www.uib.no/ledelsen/105278/universitetsstyrem%C3%B8te-23-februar-2017>
- Styresak 95/16 Handlingsplan for internasjonalisering 2016 – 2022 <http://www.uib.no/ledelsen/99945/saksliste-og-dokumenter-til-m%C3%B8te-i-universitetsstyret-2582016>
- Felles handlingsplan for Kina og Norge om samarbeid innen forskning, teknologi og innovasjon, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kina-og-norge/id2568993/>
- Norges forskningsråds veikart for internasjonalt samarbeid, https://www.forskningsradet.no/no/Artikkel/Veikart_for_internasjonalt_samarbeid/1254003345404
- Indikatorrapporten 2017 fra Norges forskningsråd, <https://www.forskningsradet.no/prognett-indikatorrapporten/Forside/1224698172624>

Saken gjelder:

UiB sin strategi *Hav-Liv-Samfunn* (2016-2022) har som ambisjon å legge til rette for at UiB skal videreutvikle fremragende og internasjonalt orientert forskning og utdanning. Et sentralt virkemiddel for å oppnå dette er samarbeid med verdensledende forskningsmiljøer. Kina er ikke bare en voksende økonomi av økende global betydning, men også en meget raskt voksende kunnskapsnasjon som investerer massivt i forskning og innovasjonsaktivitet¹. Forsknings- og utdanningssamarbeid med Kina er derfor av stor betydning for Norge, og Kunnskapsdepartementet og det Kinesiske Forsknings- og teknologiministeriet har nylig utformet en felles handlingsplan for Kina og Norge om samarbeid innen forskning, teknologi og innovasjon.

UiB er godt posisjonert for å utvikle samarbeidet etter flere år med økende Kina-rettet aktivitet. I styresak 9/17 ble styret forelagt en oversikt som synliggjør et bredt og langvarig samarbeid med en rekke kinesiske universiteter. Oversikten viser at UiBs samarbeid omfatter aktiviteter ved alle fakultetene, og i flere fagmiljøer er det bygget opp forskningssamarbeid av vesentlig internasjonal betydning. Aktivitetene dekker både forskning

1. Budsjettet til *National Natural Science Foundation of China* tredoblet fra 2006, og budsjettet til CAS har økt med 150 prosent fra 2007, se NFR veikart for bilateralt forskningssamarbeid, Kina 2014: 2.

om Kina, spesielt samfunnsmessige og kulturelle forhold, så vel som forskningssamarbeid med Kinesiske fagmiljøer – innen alle fagområder og disipliner.²

Styret vedtok i sak 9/17 at det skal lages en plan for å videreutvikle kunnskap om- og samarbeid med Kina. Som del av forberedelsene arrangerte universitetsledelsen en egen Kinakonferanse i mai 2017. Konferansen omfattet bidrag fra politikk, næringsliv og akademia, og tydeliggjorde at universitetet kan spille en vesentlig rolle som samfunns- og kunnskapsinstitusjon i Norges videreutvikling av samarbeid med Kina. Dette vil ikke bare fremme forskning og utdanning, men vil også kunne ha store ringvirkninger innenfor andre sektorer.

Hensikten med en egen handlingsplan for vårt arbeid med Kina vil både være å legge til rette for å styrke forskning og utdanning på feltet, og at vi evner å trekke bedre vekslers på verdifull kunnskap som er bygget opp i enkeltmiljøer. UiB skal være selvstendig i utformingen av en handlingsplan for forsknings- og utdanningssamarbeid med Kina. Vår akademiske frihet og nysgjerrighetsdrevet grunnforskning skal danne grunnlaget, og den skal bygge videre på den totale fagbredden ved UiB. Handlingsplanen for internasjonalisering danner rammene for satsingen med tydelige delmål hvor økt gjennomslag i internasjonale forsknings-, utdannings- og innovasjonsprogrammer er vektlagt. I denne saken legges det fram forslag til sentrale fokus for en slik plan og forslag til arbeidsprosess.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret gir tilslutning til opplegg for å utforme en handlingsplan for satsing på samarbeid med Kina slik det er lagt fram i saken og imøteser forslag til plan våren 2018.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

03.11.2017/Kari Fuglseth

2. Indikatorrapporten 2017 fra Norges forskningsråd viser at Kina er et av fem BRICS-land hvor sampubliseringen med Norge har økt mest de siste årene.

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
132/17

Møtedato:
30.11.2017

Arkivsaksnr:
2017/2418

Arbeid med handlingsplan for universitetets satsing på samarbeid med Kina.

Bakgrunn

Universitetet i Bergen har hatt et langvarig forskningssamarbeid med Kina og var tidlig ute blant norske universiteter med en slik satsing. Universitetsledelsen ønsker å styrke den Kina-relaterte aktiviteten ved universitetet, og gjennomførte våren 2017 en bred kartlegging av universitetets faglige aktivitet som grunnlag for en plan for videre satsing, j.fr. styresak 9/17.

I kjølvannet av en positiv utvikling i Norges samarbeid med Kina signerte Kunnskapsdepartementet og Kinas Forsknings- og teknologiministerium i høst en felles handlingsplan for å øke samarbeidet mellom Norge og Kina innen forskning og teknologiutvikling. Handlingsplanen treffer universitetets satsinger godt og det er også viktig å posisjonere UiBs aktiviteter i lys av ambisjonene i den nye nasjonale planen.

Hovedårsakene til at et akademisk samarbeid med Kina er viktig for Universitetet i Bergen kan oppsummeres i følgende hovedpunkter:

- Kinesiske myndigheter satser tungt på utdanning, forskning og innovasjon og vi kan vente framgang de kommende årene. En styrking av UiBs aktiviteter kan øke muligheten for samarbeid med attraktive fagmiljøer i Kina.
- Med verdens største befolkning, verdens andre største økonomi og omfattende endringsprosesser knyttet til økonomiske, teknologiske, medisinske, befolknings- og miljømessige aspekter blir viktige data- og erfaringsgrunnlag produsert i Kina. En styrking av UiB sine Kina-relaterte aktiviteter kan bedre tilgangen til verdifulle data.
- Kina har opplevd en voldsom vekst og utvikling de siste tiårene, og kinesiske forhold og interesser påvirker stort sett alle saker som regnes som globale samfunnsutfordringer. En styrking av UiB sine Kina-relaterte aktiviteter kan styrke kunnskapen om kinesiske forhold og forståelsen av Kinas betydning for det globale sør.
- Kina er som hovedregel unntatt ordninger for norsk eller europeisk bistand til utviklingsland, men betydningen av Kina blir vektlagt, og norske og europeiske myndigheter oppfordrer til økt aktivitet og samarbeid.

Fokusområder i en ny handlingsplan

Regjeringens nye handlingsplan for forskning og teknologiutvikling i samarbeid med Kina vektlegger blant annet følgende målsettinger:

- «Å fremme samarbeid innen forskning, teknologi og innovasjon og styrke industrielt-akademisk forskningssamarbeid for å utvikle vitenskapelige spisskompetanse og evne til å fremme et langsiktig institusjonelt samarbeid
- Å styrke forbindelsene og fremme teknologi og kunnskapsoverføring mellom forskningsorganisasjoner og næringsliv i begge land
- Å forbedre forsknings- og innovasjonskapasiteten i forskningsorganisasjoner, i foretak og ved universiteter i begge land gjennom optimal utnyttelse av eksisterende ressurser»³.

Det rettes et særskilt fokus på følgende samfunnsutfordringer og tematikker:

- miljø, klima og lavutslippssamfunn
- fornybar energi og lavkarbonteknologier
- polarforskning
- marin og maritim forskning (inkludert fiskeriforskning og fiskeriteknologi)
- biovitenskaper (inkludert helse og omsorg, landbruk, matvaretrygghet og matvaresikkerhet)
- materialer
- informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)
- andre områder som komiteen er blitt enig om i fellesskap i løpet av den perioden denne handlingsplanen gjelder for.

I regjeringens handlingsplan er samarbeidsformer som felles laboratorium og forskningssentre, utveksling av forskere og felles prosjektsøknader til det europeiske rammeprogrammet særlig fremhevet. Det pekes særlig på muligheten for å finansiere forskningsprosjekter av høy kvalitet. Norges forskningsråd skal også følge opp med finansielle virkemidler for å iverksette planen.

Handlingsplanens mål, tematiske prioriteringer og fokus på infrastruktur og samarbeidsformer treffer godt i forhold til mye av UiBs eksisterende Kina-samarbeid og i forhold til UiBs strategi. Vektlegging av langvarig institusjonssamarbeid for å utvikle vitenskapelig spisskompetanse gjør at universitetene vil spille en nøkkelrolle. Det er viktig å følge opp handlingsplanen for å sikre at forskere som allerede samarbeider med miljøer i Kina kan dra nytte av nasjonale tiltak som iverksettes. Samtidig er det viktig å posisjonere UiB slik at våre fagmiljøer kan være med på å utforme og videreutvikle tiltakene. Dette vil være en sentral del av arbeidet med UiBs handlingsplan for samarbeid.

UiB skal være selvstendig i utformingen av en handlingsplan for forsknings- og utdanningssamarbeid med Kina. Vår akademiske frihet og nysgjerrighetsdrevet grunnforskning skal danne grunnlaget, og den skal bygge videre på den totale fagbredden ved UiB. Et viktig mål for en ny handlingsplan er å gjøre det lettere for våre forskere og studenter å samarbeide med kinesiske institusjoner samtidig som vi gjør det attraktivt for

³ Felles handlingsplan for Kina og Norge om samarbeid innen forskning, teknologi og innovasjon.

kinesiske forskere og studenter å komme til UiB. Det er også viktig at UiB også ivaretar forskningsinteresser som ikke direkte omtales i den nasjonal handlingsplanen, og hvor UiB allerede har sterke miljøer som samarbeider med forsknings og utdanningsinstitusjoner i Kina.

Handlingsplanen vil ha følgende formål:

- Å fremme samarbeid mellom UiB og Kinesiske forskningsmiljøer for å styrke universitetets forskning og innovasjon i tråd med ambisjonene i Universitetets strategi 2016 – 2022. Samarbeidet skal både legge til rette for å styrke pågående forskningssatsinger så vel som å identifisere nye initiativer med potensial for å utvikle sterke forskningsmiljøer.
- Å fremme utdanningssamarbeid mellom UiB og Kinesiske universiteter for å bidra til kunnskapsutveksling i bredden av våre disipliner
- Å øke kunnskap om samfunnsmessige og kulturelle forhold i Kina, inkludert Kinas rolle i globale samfunnsutfordringer.
- Å fremme langsiktig samarbeid med Kina som også involverer samarbeid nasjonalt og internasjonalt samfunns- og næringsliv for å bidra til å utvikle og styrke Norges kunnskapsutveksling med Kina.

Følgende spørsmål vil stå sentralt:

- Hvilke former for tilrettelegging og virkemidler kan bidra til å styrke fagmiljøenes pågående forsknings- og utdanningssamarbeid med Kina?
- Hvilke virkemidler kan bidra til å initiere *ny* aktivitet der det er et godt potensiale for kunnskapsutvikling og innovasjon gjennom samarbeid med Kina?
- Hvordan UiB best bør legge opp en strategisk oppfølging av Kunnskapsdepartementets og det kinesiske Forsknings- og teknologiministeriets nye handlingsplan slik at den kommer våre fagmiljøer til gode?
- Hvordan samarbeid med andre nasjonale og internasjonale aktører kan bidra til å utvikle vårt samarbeid med Kina? Det bør rettes et spesielt fokus på aktører og virksomheter som har veletablerte relasjoner og samarbeid med Kina.
- Hvordan eksternt finansiert virksomhet kan bidra til å styrke samarbeidet med Kina og hvilke konkurransearenaer det er strategisk viktig å satse på?
- Hvordan vi kan styrke kunnskapen om samfunnsmessige og kulturelle aspekter ved Kina?
- Hvordan vi kan styrke kunnskap om Kinas rolle i de globale samfunnsutfordringene, og spesielt forholdet mellom Kina og det globale sør?
- Hvordan vi kan dele kunnskap internt om ulike samarbeidsformer med Kinesiske universiteter?
- Hvilke former for administrativ tilrettelegging som kan bidra til å styrke samarbeidet?
- Hvordan UiB bør arbeide for sterkere synliggjøring av kunnskap og aktiviteter som springer ut av samarbeid med Kina?

Arbeidet med handlingsplanen bør involvere alle fakultetene, og det er naturlig å involvere både ledelsesnivå og forskere fra fagmiljøer som har et omfattende og pågående samarbeid. Dialog og innspill fra UiBs strategiske satsinger vil også inngå som del av arbeidet.

For å utforme handlingsplanen foreslås det å nedsette følgende arbeidsgruppe:

Annelin Eriksen, viserektor, leder

Det juridiske fakultet: Førsteamanuensis Bjørnar Borvik

Det medisinske fakultet: Professor Rolf Bjerkvig

Det matematisk naturvitenskapelige fakultet: Professor Nils Gunnar Kvamstø

Det samfunnsvitenskapelige fakultet: Postdoktor Hans Jørgen Gåsemyr

Det humanistiske fakultet: Førsteamanuensis Camilla Brautaset

Én studentrepresentant som oppnevnes etter dialog med Studentparlamentet

Sentraladministrasjonen vil bidra med sekretærressurser i arbeidet.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Universitetet i Bergen var tidlig ute med etablering av samarbeid med Kinesiske universiteter, og flere av våre fagmiljøer har utviklet betydelige forskningssatsinger i tett samarbeid med Kinesiske universiteter. Det satses gjennom felles prosjekter, utveksling av datagrunnlag, forskerutveksling og investeringer i forskningsinfrastruktur. Flere utdanningstilbud tilbyr også utvekslingsopplegg og studieopphold i Kina.

Kinas framvekst og betydning for globale spørsmål gjør at samarbeid med Kina vurderes som særlig interessant. Endringer i det politiske klimaet mellom Norge og Kina og nye nasjonale initiativ understreker også betydningen av et mer systematisk og strategisk arbeid for å videreutvikle UiBs satsinger.

Det internasjonale samarbeidet foregår våre fagmiljøer og må baseres på faglige initiativ og akademiske interesser. En institusjonell plan må i første rekke bidra til en institusjonell tilrettelegging som støtter opp om disse initiativene og som identifiserer relevante virkemidler som styrker og videreutvikler samarbeid av høy kvalitet. Samtidig må planen adressere hvordan fakultetene samarbeider for å dele kunnskap om å utvikle samarbeid med Kina. Handlingsplanen må også identifisere tiltak som bidrar til å fremme nye initiativer som trenger kompetanse og ressurser for å lykkes. Nasjonalt og internasjonalt ses det en betydelig satsing på å styrke samarbeidet med Kina innen samfunns- og næringsliv. Handlingsplanen for samarbeid med Kina bør også legge til rette for samarbeid mellom universitetet og andre samfunnsaktører der felles interesser kan styrke samarbeidsprosjekter og satsinger med Kina.

Oppfølging

- Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret med forslag til handlingsplan for UiBs satsing på samarbeid med Kina våren 2018.

03.11.2017/Kari Fuglseth